Inspreektekst raadscommissie Samenleving 27 november 2024
Klasse, De Groeiling en De Vier Windstreken

Geachte leden van de raadscommissie,

Dank dat we in de gelegenheid worden gesteld om de brandbrief die we op 2 september jl. met u hebben gedeeld nader toe te lichten.

Wij hebben deze brief naar u gestuurd omdat wij ons grote zorgen maken over de kwaliteit van de omgeving waar de Goudse kinderen, onze toekomst, onderwijs volgen. De recente ontwikkeling omtrent de continuïteit in de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan dat in 2017 is voorbereid en in 2018 door u als raad is vastgesteld heeft deze zorgen verder vergroot.

Klasse, De Groeiling en De Vier Windstreken beschikken over 22 gebouwen (D4W 5, Klasse 8, Groeiling 9) in de gemeente Gouda. 14 van deze gebouwen zijn aan vernieuwbouw of nieuwbouw toe. Voor Klasse gaat het om 3 gebouwen, voor De Groeiling om 8 gebouwen en voor D4W om 3 gebouwen.
Bij het opstellen van het IHP in 2017 moesten er ook al keuzes gemaakt worden. Vandaar dat er een indeling in fases is gemaakt. Veel schoolgebouwen zijn ouder dan 50 jaar en zijn inmiddels afgeschreven, niet alleen boekhoudkundig, maar vooral ook fysiek. Destijds is een groot aantal scholen van onze besturen in de tweede fase opgenomen. We moeten helaas constateren dat deze 2e fase (door middel van een uitvoeringsplan) niet in 2024 kan worden opgestart zoals was bedoeld, maar dat de raad pas in het tweede kwartaal 2025 zich naar verwachting over dit uitvoeringsplan zal buigen. Daarnaast hebben we vorige week in het bestuurlijk overleg vernomen dat er in de meerjarenbegroting van de gemeente Gouda geen financiële middelen zijn opgenomen voor deze 2e fase, maar dat pas in de gemeentebegroting met ingang van 2029 20 miljoen structureel per jaar wordt opgenomen. Dit betekent een forse vertraging in de uitvoering en onze zorgen zijn sinds dat we de brandbrief hebben verstuurd dus alleen maar groter geworden.

We snappen dat er binnen de gemeente een grote opgave ligt gezien de grote hoeveelheid schoolgebouwen die de gemeente telt. We realiseren ons goed dat de opgaven die er liggen op het gebied van onderwijshuisvesting zwaar drukken op de investeringsbudgetten van de gemeente en dat er zorgen zijn over het investeringsplafond.

Fijn om te horen dat er nu structurele middelen voorzien zijn met ingang van 2029. Dit is alleen veel te laat. Een ding mag duidelijk zijn. Wij maken ons grote zorgen, daar de urgentie voor veel van onze scholen groot is.

Doorpakken met het tweede uitvoeringsplan is wenselijk. De planvorming voor de eerste fase heeft meer tijd gekost dan voorzien. We zien dat veel van onze gebouwen al langere tijd aan hun levenseinde zijn. Nog langer wachten betekent dat de Goudse kinderen onderwijs krijgen in omstandigheden die niet bijdragen aan het leerklimaat en in enkele gevallen risicovol zijn. Denk hierbij aan veel te warme of juist te koude klaslokalen of overlast door ongedierte.

Dit plaatst ons als besturen voor een grote, zo niet onmogelijke, opgave om de reeds afgeschreven gebouwen te onderhouden en geschikt te houden voor onderwijs. Daardoor moeten we middelen inzetten die direct bestemd zijn voor het onderwijs. Dat heeft consequenties voor de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast zien we dat onze (verouderde) gebouwen niet voldoen aan duurzaamheidseisen die steeds belangrijker worden (ook in het kader van een gezond klimaat) en we hebben te maken met enorm gestegen exploitatielasten (schoonmaak, onderhoud en energie). Dit heeft een grote impact op de kwaliteit van het onderwijs dat wij bieden en we willen voorkomen dat we keuzes moeten maken die niet in het belang van kinderen in Gouda zijn (zoals het sluiten van locaties). Tevens merken we dat de staat waarin gebouwen verkeren, invloed heeft op de keuzes die personeel én ouders maken. De krapte op de arbeidsmarkt maakt dat medewerkers een keuze hebben en zij kiezen duidelijk niet voor scholen waar de huisvestingssituatie en het binnenklimaat verre van optimaal zijn.

Bovenstaande geldt ook voor de gymzalen die we in gebruik hebben. Deze gymzalen zijn zo gedateerd dat het voor ons lastig is om goed bewegingsonderwijs te geven en we merken dat vakleerkrachten andere keuzes maken. Verdere uitstel of vertraging van plannen heeft dus een grote impact op het onderwijs. De huisvestingssituatie beknot ons in de mogelijkheden om kwalitatief goed onderwijs te bieden en dit wordt versterkt als ook leerkrachten andere keuzes gaan maken. Dan is er een dubbel zo zware impact.

Uiteraard willen wij meedenken met de gemeente.

In de afgelopen 2 jaar hebben we als Klasse, De Groeiling en De Vier Windstreken daarom de handen ineen geslagen ter voorbereiding op de 2^{e} fase van het IHP. We hebben gekeken naar hoe wij kunnen komen tot clustering van schoolgebouwen, zodat de investeringsopgave voor de gemeente kleiner kan zijn en hoe er mogelijk percelen vrij kunnen vallen voor bijvoorbeeld woningbouw of een andere bestemming. Daarnaast hebben we diverse overleggen met de gemeente gevoerd waarin we de uitgangspunten die wij belangrijk vinden hebben herhaald:

- Evenwichtige verdeling over Gouda
- Keuzevrijheid in de wijk
- Toekomstgerichte gebouwen:
- Duurzame bouw/ energiegebruik.
- Nauwe samenwerking met kinderopvang
- Ingericht op inclusief onderwijs
- School reële afspiegeling van de wijk

Wij kunnen hier geen concrete projecten noemen waar we aan denken omdat we dit uiteraard heel zorgvuldig willen doen.

Ondanks dat er door de gemeente geïnvesteerd wordt in schoolgebouwen door middel van de eerste fase IHP en diverse andere projecten (Ark/Gemiva, Goudse Waarden, KC Westergouwe, ISK) zijn er structureel meer middelen nodig om de achterstand in onderwijshuisvesting in Gouda in te halen.

Samengevat: 20 miljoen per jaar is een druppel op de gloeiende plaat en niet voldoende om de huisvestingsopgave op te pakken. Voor een gemiddelde PO-school is 8 miljoen nodig en als er geclusterd wordt moet ook al gauw gedacht worden aan 15 tot 20 miljoen als we uitgaan van financieel gezonde scholen. Voor een VO-school is zeker 25 miljoen nodig, Dit betekent dat veel scholen niet in 2025 kunnen starten, maar blij mogen zijn als er na 2030 gestart kan worden en dat is een bittere pil. Het stelt ons als besturen voor een enorme opgave. We moeten elk jaar extra middelen

apart gaan leggen om extra onderhoud aan onze gebouwen te plegen. We hebben begrepen dat de gemeente bij de 20 miljoen ook rekening houdt met een eigen bijdrage vanuit de schoolbesturen van 10% per project. Dat kunnen we echt niet allebei financieel opbrengen. We vragen ons af of de raad zich realiseert dat het voor ons als besturen om miljoenen zal gaan. En dat zijn middelen die we dan niet in ons onderwijs kunnen steken. Dat staat haaks op het uitgangspunt dat we voor alle kinderen in Gouda kwalitatief goed onderwijs willen bieden in welke wijk je ook woont.

Wij vragen ons ook af of er wel voldoende rekening is gehouden met factoren als indexering van bouwkosten. Dat is dus ook nog een risico.

Zonder goede schoolgebouwen zal de kwaliteit van het onderwijs voor kinderen in Gouda afnemen. Leerkrachten zullen voor een andere werkplek kiezen, scholen moeten meer uitgeven aan onderhoud, dus staan er minder leerkrachten voor de klas. Dat is niet wat wij willen, wij gunnen de kinderen beter onderwijs.

Onze ambitie is om samen met de gemeente te bouwen aan toekomstbestendig onderwijs in Gouda. Daarvoor is het echt nodig dat er eerder dan 2029 financiële middelen worden vrijgemaakt voor de 2e fase van het IHP en dat het investeringsvolume per jaar wordt verhoogd.

Diana Lorier-Kooi

Friedo Hegie

Peter Siebers